

Sygn. akt XXV C 2042/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Tomasz Gal

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Nawrocka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 marca 2022 roku w Warszawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

1. Zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kwotę 77.895,90 zł (siedemdziesiąt siedem tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt pięć złotych, 90/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 października 2020 r. do dnia zapłaty;
2. Ustala, że strona powodowa wygrała niniejszy spór w całości, pozostawiając wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt XXV C 2042/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 maja 2021 r. (data stempla – k. 37) **Skarb Państwa – Dyrektor Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, że pozwana (...) **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.** ma zapłacić na rzecz powoda, w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty, kwotę 77.895,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 października 2020 r. do dnia zapłaty.

W razie stwierdzenia przez Sąd braku podstaw do wydania nakazu zapłaty lub skutecznego wniesienia przez pozwaną sprzeciwu od nakazu zapłaty powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 77.895,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 października 2020 r. do dnia zapłaty.

Powód w każdym przypadku wniósł także o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, że zawarł w dniu 30 maja 2019 r., jako zleceniodawca, umowę z pozwaną spółką, jako zleceniobiorcą, o świadczenie usługi o kompleksowym charakterze w postaci (...), w skład którego wchodziły świadczenia składowe wskazane w § 1 ust 3 umowy, tj. wynajem powierzchni konferencyjnej, znajdującej się przy ulicy (...), budynek (...), 1 piętro, na organizację konferencji w dniach 30 maja 2020 r. – 5 czerwca 2020 r. Zgodnie

z umową zleceniodawca zobowiązany był do wpłaty na rzecz zleceniobiorcy 30% kwoty netto, powiększonej podatek VAT w wysokości 23 %, do dnia 10 stycznia 2020 r., dalsze 30% do dnia 10 lutego 2020 r. a pozostałe 40% kwoty na 30 dni przed wydarzeniem. Wobec powyższego zleceniodawca dokonał dwóch przelewów w dniu 10 stycznia 2020 r. oraz 4 lutego 2020 r. na łączną kwotę 77.895,90 zł.

Powód wskazał, że występujący w kraju stan zagrożenia epidemicznego uniemożliwił realizację umowy we wskazanym terminie, zaś problemy finansowe spółki, w tym złożenie wniosku o jej upadłość, doprowadziły do całkowitej niemożności wykonania zobowiązania. Wobec powyższego powód wypowiedział umowę oraz zażądał od pozwanej zwrotu wpłaconej na poczet umowy zaliczki.

W ocenie powoda zastosowanie w niniejszej sprawie znajdują przepisy regulujące umowę zlecenia zgodnie z dyspozycją przepisu art. 750 k.c., jako że w treści umowy nie zawarto zapisu o „bezzwrotnej zaliczce”, a niewykonanie umowy nie nastąpiło z winy powoda. Zatem kwota uiszczona pozwanej spółce tytułem zaliczki jest zwrotna. Pozwana nie dotrzymała warunków umowy pomimo podejmowanych przez powoda prób zmiany terminu realizacji umowy.

Zdaniem powoda stan niewypłacalności pozwanej został stwierdzony prawomocnym orzeczeniem sądowym w przedmiocie oddalenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości, z uwagi na fakt, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarczyłby na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarczyłby jedynie na zaspokojenie tych kosztów. Niemniej jednak powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy i wezwał dłużnika do zwrotu przekazanej tytułem zaliczki kwoty. Pierwsze wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanej w dniu 11 sierpnia 2020 r., a kolejne w dniu 9 października 2020 r. Wobec powyższego początek biegu terminu naliczania odsetek powód określił na dzień 10 października 2020 r. (pозew – k. 3-8).

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz wyznaczył powodowi na podstawie art. 70 § 1 k.p.c. w zw. z art. 71 k.p.c. dziewięćdziesięciodniowy termin do usunięcia braków w składzie organu uprawnionego do reprezentacji pozwanego pod rygorem wydania odpowiedniego postanowienia (postanowienie z dnia 23.06.2021 r. – k. 38).

Postanowieniem z dnia 20 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie podjął zawieszony postępowanie oraz na podstawie art. 69 par. 1 k.p.c. i na wniosek powoda ustanowił dla pozwanej (...) Sp. z o. o. w W. kuratora w osobie radcy prawnego I. K. (postanowienie z dnia 20.10.2021 r. – k. 64).

Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 20 października 2021 r. wydał w niniejszej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w którym nakazał pozwanej (...) Sp. z o. o. w W., aby zapłaciła powodowi Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kwotę 77.895,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 października 2020 r. do dnia zapłaty oraz aby zapłaciła na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3.600 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego nakazu do dnia zapłaty tytułem kosztów zastępstwa procesowego - w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wniosła w tymże terminie sprzeciw (nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 20.10.2021 r. – k. 63).

W dniu 15 listopada 2021 r. (data stempla – k. 70 akt) **kurator pozwanej spółki** w osobie radcy prawnego I. K. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym, zaskarżając nakaz zapłaty w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Wniósł także o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji kuratora procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska kurator wskazał, że zaliczka uiszczona pozwanej spółce przez powoda jest bezzwrotna, co wynika wprost z postanowień umowy, gdyż to zleceniodawca nie wykorzystał zamówionych usług i nie dokonał ich anulowania. Za anulowanie usługi nie sposób zaś uznać propozycji zmiany umowy przesłanej pozwanemu przez szeregowego pracownika powoda, zamiast przez osobę uprawnioną do reprezentacji powoda.

Zdaniem kuratora twierdzenia powoda, iż strony umowy ustaliły, że termin realizacji umowy ulegnie zmianie, gdyż konferencja nie może odbyć się w terminie w niej określonym są gołosłowne, nie poparte jakimkolwiek zgromadzonym dotychczas materiałem dowodowym (sprzeciw od nakazu zapłaty – k. 68-69).

Na podstawie przedstawionego materiału dowodowego **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 30 maja 2019 r. pomiędzy Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą w W. jako zamawiającym (zleceniodawcą) oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. jako zleceniobiorcą została zawarta umowa o świadczenie usługi o kompleksowym charakterze w postaci (...), polegającej na wynajmie powierzchni konferencyjnej, znajdującej się przy ulicy (...), budynek (...), 1 piętro, na organizację konferencji w dniach 30 maja 2020 r. – 5 czerwca 2020 r. W skład (...) wchodził wynajem czterech sal w dniach 30-31.05.2020 r. za kwotę 19.680 zł brutto oraz wynajem sal na potrzeby konferencji w dniach 01-05.06.2020 r. na kwotę 110.085,00 zł brutto (łącznie 129.765 zł brutto) (§ 1 umowy).

Zgodnie z § 2 ust. 2-3 umowy zleceniodawca zobowiązany był do wpłaty na rzecz zleceniobiorcy 30% kwoty netto, powiększonej podatkiem VAT w wysokości 23 %, do dnia 10 stycznia 2020 r., oraz 30% kwoty netto do dnia 10 lutego 2020 r. a pozostałe 40% kwoty na 30 dni przed wydarzeniem.

W § 8 ust 2 umowy ustalono, że w sprawach nie uregulowanych umową mają zastosowania przepisy Kodeksu cywilnego oraz innych przepisów powszechnie obowiązujących (umowa o organizację konferencji z dnia 30.05.2019 r. – k. 11-12v).

Zgodnie z postanowieniami umowy w dniu 16 grudnia 2019 r. została wystawiona faktura pro forma nr (...) na kwotę 38.947,95 zł brutto z terminem płatności do dnia 10 stycznia 2020 r. W dniu 10 stycznia 2020 r. powód wpłacił wskazaną kwotę na rachunek bankowy pozwanej, wobec czego w dniu 14 stycznia 2020 r. pozwana wystawiła fakturę nr (...) z terminem płatności do dnia 14 stycznia 2020 r. (faktura pro forma nr (...) – k. 13, faktura nr (...) – k. 14, zlecenie płatnicze – k. 15).

W dniu 1 lutego 2020 r. została wystawiona faktura pro forma nr (...) na kwotę 38.947,95 zł brutto z terminem płatności do dnia 10 lutego 2020 r. Powód wpłacił wskazaną kwotę na rachunek bankowy pozwanej w dniu 4 lutego 2020 r., na skutek czego w dniu 7 lutego 2020 r. pozwana wystawiła fakturę nr (...) z terminem płatności do dnia 7 lutego 2020 r. (faktura pro forma nr (...) – k. 16, faktura nr (...) – k. 17, zlecenie płatnicze – k. 18).

Pracownik powoda w osobie B. K. (1) w wiadomości mailowej z dnia 29 kwietnia 2020 r. kierowanej do pozwanej spółki załączył projekt aneksu do umowy w którym zaproponował nowy termin realizacji umowy tj. organizację konferencji w dniach 29 sierpnia 2020 r. - 4 września 2020 r. (wiadomość e – mailowa z dnia 29.04.2020 r. wraz z załącznikiem – k. 20-21).

W odpowiedzi na powyższe członek zarządu pozwanej w osobie M. K. w wiadomości e-mailowej z dnia 20 maja 2020 r. wskazał, że wobec uniemożliwienia pozwanej spółce prowadzenia działalności na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia o ogłoszeniu stanu epidemii, a także wobec braku woli porozumienia po stronie właściciela budynku przy ulicy (...) w W. oraz braku szans na uzyskanie wsparcia finansowego w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej, zarząd pozwanej spółki był zmuszony do złożenia wniosku do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie o ogłoszenie upadłości. Kontakt w zakresie dalszych kwestii związanych z dochodzeniem należności scedowano na sąd upadłościowy oraz tymczasowego nadzorcę sądowego (wiadomość e – mailowa z dnia 20.05.2020 r. – k. 22, wydruk KRS pozwanej – k. 29-32v).

Pismem z dnia 16 lipca 2020 r. powód wezwał pozwaną, za pośrednictwem tymczasowego nadzorcę (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., do zapłaty kwoty 77.895,90 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w płatnościach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Wezwanie zostało odebrane przez doradcę restrukturyzacyjnego P. S. w dniu 22 lipca 2020 r. Wezwanie skierowane do pozwanej spółki wróciło do nadawcy jako niepodjęte w terminie po dwukrotnej awizacji

(wezwanie do zapłaty z dnia 16.07.2020 r. wraz z potwierdzeniem dostarczenia – k. 23, 25-26, kserokopia koperty – k. 27-28).

W piśmie z dnia 4 sierpnia 2020 r. powód ponownie wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 77.895,90 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w płatnościach, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Wezwanie skierowane do pozwanej spółki zostało odebrane przez prezesa spółki w dniu 11 sierpnia 2020 r. a do kancelarii doradcy restrukturyzacyjnego wpłynęło w dniu 6 sierpnia 2020 r. (wezwanie do zapłaty z dnia 04.08.2020 r. wraz z potwierdzeniem dostarczenia – k. 24, 25-26).

Postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2020 r. Sąd Rejonowy dla m.st. w Warszawie, wydanym w sprawie XVIII GU 499/20, w sprawie z wniosku dłużnika (...) sp. s o.o. w W. o ogłoszenie upadłości postanowił oddalić wniosek na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe oraz stwierdzić, że materiał zgromadzony w sprawie nie daje podstaw do rozwiązania dłużnika bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Postanowienie stało się prawomocne z dniem 10 września 2020 r. (postanowienie z dnia 25.08.2020 r. – k. 33, notatka urzędowa – k. 62).

Pismem z dnia 23 września 2020 r., doręczonym w dniu 9 października 2020 r., powód złożył prezesowi zarządu pozwanej spółki oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o organizację konferencji zawartej w dniu 30 maja 2019 r. z uwagi na niewywiązanie się z umowy (oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z dnia 23.09.2020 r. – k. 34, potwierdzenie odbioru – k. 35-36).

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Sąd uznał za pełnowartościowy materiał dowodowy przedstawione w sprawie dokumenty wymienione w treści uzasadnienia. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności, a ich autentyczność, jak i zawartość nie budzą wątpliwości i nie były kwestionowane przez stronę pozwaną.

Sąd pominął wniosek powoda o przesłuchanie reprezentanta strony powodowej jako niemający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (k. 90). Sąd uznał, że postanowienia umowy zawarte przez strony są jasne i w konsekwencji nie zachodzi konieczność dokonywania ich wykładni w drodze odczytywania zgodnego celu i zamiaru stron przy wykorzystaniu osobowych źródeł dowodowych.

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Powód w niniejszej sprawie wniósł o zasądzenie od pozwanej spółki kwoty pieniężnej tytułem zwrotu zaliczki uiszczonej na poczet umowy z dnia 30 maja 2019 r. w przedmiocie organizacji konferencji. Powyższe wynika zaś zdaniem powoda z faktu dokonania skutecznego wypowiedzenia umowy przez powoda, w związku z niewywiązaniem się z jej postanowień przez pozwaną spółkę, na co wpływ miała ówczesna sytuacja epidemiczna w kraju, jak też problemy finansowe i organizacyjne pozwanej, a zatem okoliczności nie zaistniałe z winy powoda. Jednocześnie jako podstawę prawną roszczenia powód wskazał przepis art. 746 w zw. z art. 750 k.c.

Zgodnie z dyspozycją przepisu artykułu 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Jak stanowi art. 746 § 1 k.c. dający zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Powinien jednak zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia; w razie odpłatnego zlecenia obowiązany jest uiścić przyjmującemu zlecenie część wynagrodzenia odpowiadającą jego dotychczasowym czynnościom, a jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, powinien także naprawić szkodę.

Na gruncie niniejszej sprawy strony zawarły w dniu 30 maja 2019 r. umowę o świadczenie usługi o kompleksowym charakterze w postaci (...), w skład którego wchodziły świadczenia składowe polegające na wynajmie powierzchni

konferencyjnej, znajdującej się przy ulicy (...), budynek (...), 1 piętro, na organizację konferencji w dniach 30 maja 2020 r. – 5 czerwca 2020 r. Bezsportna jest także okoliczność, że do wykonania umowy nie doszło.

Istotnym w tym względzie materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy była treść wiadomości e-mailowej z dnia 20 maja 2020 r., skierowanej przez M. K. to jest członka zarządu pozwanej spółki do B. K. (2) to jest pracownika powoda. Jest ona o tyle istotna, że w jej treści przedstawiciel pozwanej spółki wprost wskazuje przyczyny dla których nie tylko umowa nie dojdzie do skutku w ustalonym terminie, ale także przyczyny dla których pozwana nie prowadzi działalności gospodarczej. Wskazano bowiem, że organizację konferencji uniemożliwia treść rozporządzenia Ministra Zdrowia o ogłoszeniu stanu epidemii, a nadto pozwana nie zawarła porozumienia z właścicielem budynku przy ulicy (...) w W., czyli w miejscu, gdzie miał zostać zrealizowany przedmiot umowy. Podała także, że nie uzyska wsparcia finansowego w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej. Powyższe okoliczności doprowadziły zarząd pozwanej spółki do złożenia wniosku do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie o ogłoszenie upadłości, który został oddalony z uwagi na fakt, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania lub wystarcza jedynie na zaspokojenie tych kosztów (zob. art. 13. 1 Prawa upadłościowego).

Zdaniem Sądu to powyższe okoliczności były przyczyną niezrealizowania umowy przez pozwaną spółkę, zaś wskazywany w sprzecznie od nakazu zapłaty niego przepis § 5 umowy (mający zdaniem strony pozwanej zwalniającą z odpowiedzialności za zwrot zaliczki) nie mógł mieć w niniejszej sprawie zastosowania. Stanowi on bowiem, że jeżeli mimo dokonanej rezerwacji zleceniodawca, z przyczyn niezależnych od zleceniobiorcy, nie wykorzysta zamówionych usług, nie będzie go to zwalniało z obowiązku zapłaty wynagrodzenia za zamówione oraz nieanulowane i niewykorzystane usługi. Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej nie sposób uznać, że zaistniała sytuacja w której zleceniodawca nie wykorzystał zamówionych usług w rozumieniu tego przepisu. Sytuacja tego rodzaju zaistniałaby tylko wówczas gdyby zleceniobiorca był zdolny do ich zrealizowania a ustalony stan faktyczny w sprawie temu przeczy. Panująca bezspornie w kraju sytuacja epidemiczna związana z rozprzestrzenianiem się koronawirusa, w tym wprowadzanie szeregu obostrzeń przez organy władzy centralnej, uniemożliwiły pozwanej wykonanie umowy, jak również wpłynęły negatywnie na jej działalność gospodarczą, której wykonywanie ostatecznie musiała zaprzestać. Nie było zatem możliwości, aby przystąpić do realizacji łączącej strony umowy, zwłaszcza, że zaistniał problem także z właścicielem nieruchomości w której przedmiotowa umowa miała zostać zrealizowana.

Jednocześnie strona pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność, że poczyniła jakiegokolwiek kroki w celu wykonania umowy w dniach 30 maja – 5 czerwca 2020 r. W wiadomości e-mailowej z dnia 20 maja 2020 r. sytuacja finansowa jak i organizacyjna pozwanej została klarownie przedstawiona.

Wobec powyższych okoliczności stosownie do treści art 746 § 1 k.c. w zw. z art 750 k.c. powód miał prawo do wypowiedzenia umowy w każdym momencie. Uprawnienia tego strony skutecznie w samej umowie wyłączyć nie mogły, co wynika z treści art 746 § 3 k.c. Analogiczne zresztą uprawnienie przysługiwało pozwanemu zgodnie z mocy art 746 § 2 k.c. Dopuszczalność wypowiedzenia w każdym czasie zlecenia zawartego na czas oznaczony potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 28 września 2004 r. sygn. akt IV CK 640/03 i wyroku z 9 października 2013 r. sygn. akt V CSK 472/12. Wypowiedzenie zlecenia jest jednak czynnością prawną, podlega więc ocenie z punktu widzenia art. 58 § 1 i § 2 k.c. oraz może zostać uznane za nieważne ze względu na sprzeczność z prawem albo zasadami współzycia społecznego zarówno jego treści, jak i celu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 marca 2016 r., I UK 91/15). Przepis ten nie wprowadza terminów wypowiedzenia, wywołuje ono zatem skutki (w postaci wygaśnięcia zobowiązania) w chwili, gdy dotarło do adresata w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią.

W sprawie niniejszej nie ma podstaw do uznania, iż oświadczenie powoda jest nieważne. Nie jest sprzeczne z prawem ani z zasadami współzycia społecznego.

Sąd ustalił, że powód w piśmie z dnia 23 września 2020 r. w sposób kategoryczny i jednoznaczny złożył prezesowi pozwanej spółki oświadczenie o odstąpieniu od umowy o organizację konferencji zawartej w dniu 30 maja 2019 r., wskazując, że przyczyną odstąpienia od umowy jest jej niewykonanie.

Postępowanie dowodowe potwierdziło, że przyczyna odstąpienia od umowy leżała po stronie zleceniobiorcy, a na zaprzestanie wykonywania działalności przez pozwaną spółkę złożył się szereg okoliczności, w tym panująca pandemia koronawirusa, brak porozumienia z właścicielem budynku w którym pozwana spółka świadczyła swoje usługi, brak wsparcia finansowego ze strony państwa. Powyższe argumenty pozwana wskazywała wprost w odpowiedzi na propozycję powoda odnośnie zmiany terminu organizacji konferencji. Z drugiej zaś strony nie wykazano, aby którakolwiek przyczyna opóźnienia w realizacji umowy leżała po stronie zleceniodawcy, który jak wspomniano powyżej wyszedł z inicjatywą przesunięcia terminu realizacji umowy, ostatecznie jednak stracił zaufanie do pozwanej spółki. Do powyższego przyczyniło się także zainicjowanie postępowania upadłościowego z wniosku pozwanej spółki. Powód zwątpił w to, że pozwana w ogóle jest w stanie umowę wykonać i odstąpił od umowy.

Stosunek umowny łączący strony ustał zatem w dniu doręczenia przez powoda prezesowi zarządu pozwanej spółki oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o organizację konferencji zawartej w dniu 30 maja 2019 r., to jest w dniu 9 października 2020 r. W ocenie Sądu odstąpienie powoda od przedmiotowej umowy było skuteczne a zatem stanowiło dla stron zdarzenie prawne skutkujące wygaśnięciem umowy w dniu 9 października 2020 r.

Oświadczenie o odstąpieniu od umowy jest wykonaniem przez zamawiającego prawa podmiotowego kształtującego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2008 roku w sprawie o sygn. akt III CSK 323/07). Jest to oświadczenie jednostronne, skuteczne ex tunc, prowadzące do sytuacji prawnej jak gdyby umowa nie została zawarta. W konsekwencji żadna ze stron nie może po wygaśnięciu umowy na skutek odstąpienia od niej dochodzić roszczeń przewidzianych w umowie. Podstawowym skutkiem odstąpienia od umowy jest obowiązek zwrotu świadczeń otrzymanych jako świadczenia wzajemne na podstawie umowy.

Jeżeli wypowiedzenie umowy zlecenia leży po stronie dającego zlecenie, tak jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, to zgodnie z dyspozycją przepisu art. 746 k.c., powstają następujące obowiązki: po pierwsze, zwrotu przyjmującemu zlecenie poczynionych do dnia wypowiedzenia wydatków; po drugie, przy zleceniu odpłatnym – zapłaty takiej części wynagrodzenia, jaka odpowiada wykonanej przez przyjmującego zlecenie części działań składających się na jego świadczenie; po trzecie, jeżeli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnych powodów – naprawienia szkody (R. Morek, w: K. Osajda, Komentarz KC, Legalis 2017, art. 746, teza 8). Ponadto przyjmujący zlecenie powinien rozliczyć zaliczki, jakie otrzymał na wykonanie zlecenia, złożyć sprawozdanie z dotychczasowych czynności oraz przekazać zleceniodawcy wszystko to, co uzyskał dla niego przy wykonaniu zlecenia (P. Drapała, w: J. Gudowski, Komentarz KC, t. 4, 2017, art. 746, teza 5).

W przedmiocie wzajemnego rozliczenia stron należy odnieść rozważania do zarzutu strony pozwanej, jakoby to powód nie wykorzystał zamówionych usług i nie dokonał ich anulowania. W pierwszej kolejności należy wskazać, że są to twierdzenia gołosłowne, nie poparte jakimkolwiek materiałem dowodowym. Sąd ustalił bowiem, że pozwana nie poczyniła żadnych kroków, aby doszło do realizacji umowy w zakreślonym w umowie terminie i nie poniosła w tym zakresie udokumentowanych wydatków. Już w wiadomości mailowej z dnia 20 maja 2020 r. wskazała, że nie dojdzie do wykonania umowy na skutek opisanych tamże okoliczności.

Warto wskazać, co szerzej zostanie omówione w dalszej części uzasadnienia, że strona pozwana także z przyczyn od siebie niezależnych, nie miała prawnej możliwości wykonania umowy z uwagi na panujące w kraju ograniczenia w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Nastąpiła w tym zakresie niemożność następcza wykonania zobowiązania. Powód zaproponował nowy termin organizacji konferencji, jednakże sytuacja finansowa pozwanej spółki była już na tyle dramatyczna, że pozwana praktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej i złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości.

Należy przytoczyć, że na podstawie § 7 ust. 1 pkt 1 ppkt a) w zw. z § 22 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii z dnia 16 maja 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 878) od dnia 16 maja 2020 r. do odwołania ustanowione było czasowe ograniczenie prowadzenia przez przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców oraz przez inne podmioty działalności związanej z organizacją, promocją lub zarządzaniem

impresami, takimi jak targi, wystawy, kongresy, **konferencje**, spotkania, włączając działalności polegające na zarządzaniu i dostarczaniu pracowników do obsługi terenów i obiektów, w których te imprezy mają miejsce (ujętej w Polskiej Klasyfikacji Działalności w podklasie 82.30.Z), z wyłączeniem działalności związanej z organizacją i przeprowadzaniem egzaminów określonych w przepisach odrębnych. Dopiero na mocy § 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii z dnia 29 maja 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 964) od dnia 6 czerwca 2020 r. prowadzenie przez przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców oraz przez inne podmioty działalności związanej z organizacją, promocją lub zarządzaniem imprezami, takimi jak targi, wystawy, kongresy, **konferencje**, spotkania, włączając działalności polegające na zarządzaniu i dostarczaniu pracowników do obsługi terenów i obiektów, w których te imprezy mają miejsce (ujętej w Polskiej Klasyfikacji Działalności w podklasie 82.30.Z) - jest dopuszczalne pod warunkiem realizowania przez widzów lub klientów obowiązku zakrywania ust i nosa, o którym mowa w § 18 ust. 1, a w przypadku innych niż organizowane na otwartym powietrzu: przedstawień, spektakli, projekcji filmów lub nagrań wideo - także pod warunkiem udostępnienia ich widzom lub klientom nie więcej niż połowy liczby miejsc. Od dnia 6 czerwca 2020 r. prowadzenie przez przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców oraz przez inne podmioty działalności związanej z organizacją, promocją lub zarządzaniem imprezami takimi, jak targi, wystawy, kongresy, **konferencje**, spotkania, jest dopuszczalne pod warunkiem, aby w miejscu odbywania się imprezy znajdowała się nie więcej niż 1 osoba na 4 m² powierzchni dostępnej dla uczestników, widzów lub klientów, z wyłączeniem obsługi.

Z treści powyższych przepisów jednoznacznie wynika, że strona pozwana w dniach 30 maja – 5 czerwca 2020 r., z uwagi na wprowadzone na terenie kraju obostrzenia związane z aktualną wówczas sytuacją epidemiczną, a zatem z przyczyn od niej niezależnych, nie mogła zrealizować umowy i zorganizować konferencji. Taka prawna możliwość wykonania umowy zaistniała dopiero od 6 czerwca 2020 r. W związku z powyższym strona powodowa wystosowała pozwanej spółce wiadomość mailową z propozycją zawarcia aneksu do umowy zmieniającego termin organizacji konferencji, co jest tym bardziej uzasadnione, że w ówczesnym czasie ograniczenia i obostrzenia na terenie kraju były wprowadzane z dnia na dzień. A zatem dokonanie zmiany terminu wykonania umowy było dostosowaniem do ówczesnie panującej sytuacji epidemicznej w kraju, przejawem dobrej woli powoda, który dążył do realizacji umowy.

Z powyższego wynika zatem, że świadczenie stało się niemożliwe do wykonania w zakreślonym terminie, nastąpiła wówczas tzw. niemożliwość następcza wykonania zobowiązania, z przyczyn bezspornie obiektywnych, gdyż żadna ze stron nie miała wpływu na sytuację epidemiczną w kraju.

Brak zaspokojenia interesu wierzyciela zgodnie z treścią stosunku zobowiązaniowego może być wynikiem wielu przyczyn, zarówno tych, które tkwią w osobie lub działalności dłużnika, jak i od niego niezależnych. Na gruncie niniejszej sprawy zaistniały obie kategorie wskazanych przyczyn, gdyż z jednej strony nastąpiła sytuacja niezależna od stron (rozprzestrzenianie się koronawirusa) a z drugiej sytuacja leżąca po stronie pozwanej, której sytuacja finansowa uległa pogorszeniu.

Wobec powyższego, zgodnie z treścią art. 495 § 1 k.c. jeżeli jedno ze świadczeń wzajemnych stało się niemożliwe wskutek okoliczności, za które żadna ze stron odpowiedzialności nie ponosi, strona, która miała to świadczenie spełnić, nie może żądać świadczenia wzajemnego, a w wypadku, gdy je już otrzymała, obowiązana jest do zwrotu według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Jak stanowi zaś przepis art. 405 kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Mając powyższe na uwadze, wobec uznania, że świadczenie okazało się niemożliwe do zrealizowania w całości, a strona powodowa uiściła pozwanej zaliczkę na poczet wykonania umowy, to na gruncie cytowanych powyżej przepisów, strona pozwana jest zobowiązana zwrócić jej wysokość powodowi. Nie został bowiem osiągnięty zamierzony cel świadczenia zaliczki.

Jednocześnie warto podnieść, że do zastosowania dyspozycji powyższych przepisów nie było konieczne dokonanie przez powoda wypowiedzenia od umowy. Oświadczenie to było bowiem irrelevantne dla możliwości dochodzenia zwrotu zaliczki według odesłania z art. 495 § 1 k.c. do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Mając powyższe argumenty na uwadze uznać należy tym samym, że powód był uprawniony do żądania zwrotu uiszczonej zaliczki na poczet wykonania umowy w całości nie tylko dlatego, że złożył skuteczne oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, ale także dlatego że był uprawniony do domagania się zwrotu świadczenia jako świadczenia uiszczonego zaliczkowo w sytuacji gdy następczo świadczenie umowne (organizacja konferencji) stało się niemożliwe do wykonania w terminie kontraktowym.

Zgodnie z umową zleceniodawca uiszczył na rzecz zleceniobiorcy 30% kwoty netto, powiększonej o podatek VAT w wysokości 23 %, tj. kwotę 38.947,95 zł w dniu 10 stycznia 2020 r., oraz dalsze 30% w dniu 4 lutego 2020 r. Suma wpłat powoda wyniosła 77.895,90 zł, co zostało wykazane w załączonych przez powoda potwierdzeniach przelewów i pośrednio za pomocą wystawionych faktur. Zgodnie zatem z żądaniem pozwu kwota w tejże wysokości została zasądzona w punkcie I wyroku.

Jedynie na marginesie, dla wyczerpania toku rozważań, należy wskazać, że nawet w przypadku uznania, że łącząca strony umowa nie jest zobowiązaniem wzajemnym, to zobowiązanie wygasło na podstawie art. 475 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli świadczenie stało się niemożliwe skutkiem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zobowiązanie wygasa. Skoro zatem zobowiązanie wygasło, strony powinny zwrócić sobie wszystko to, co dotychczas świadczyły.

Odnosząc się do roszczenia powoda w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie wskazać należy, co następuje.

Jak zasadnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 marca 2001 r. (sygn. akt V CKN 769/00) w wypadku roszczeń o zwrot świadczenia nienależnego data wymagalności roszczenia co do zasady nie pokrywa się z terminem zapłaty: "Inaczej przedstawia się zagadnienie wymagalności w odniesieniu do zobowiązań bezterminowych, do których zaliczyć trzeba zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia. W tym przypadku nie jest możliwe do przyjęcia stanowisko utożsamiające terminy wymagalności i spełnienia świadczenia, gdyż art. 455 k.c., określający termin spełnienia świadczenia wyznacza go jako "niezwłoczny" po wezwaniu przez wierzyciela.

Przepisy regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia, a więc i nienależnego świadczenia (art. 410 § 1 k.c.), nie określają terminu, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia. Nie można też wyznaczyć tego terminu, odwołując się do natury zobowiązania, z którego świadczenie wynika. W tym stanie rzeczy za uzasadniony uznać należy pogląd, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 289/76, nie publ. oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1991 r., III CZP 2/91, OSNCP 1991, Nr 7, poz. 93). Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego. Prawo żądania przez powoda zapłaty odsetek za opóźnienie powstało dopiero z upływem terminu zakreślonego przez powoda pozwanej spółce w wezwaniu do zapłaty, o ile termin ten był terminem odpowiednim z punktu widzenia art. 455 k.c., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

W przedmiotowej sprawie powód domaga się zasądzenia odsetek od kwoty wskazanej w pozwie od dnia 10 października 2020 r. Podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek ustawowych jest art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może domagać się odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Ponieważ 14 - dniowy termin zapłaty (zdaniem Sądu niezwłoczny w rozumieniu art. 455 kc) minął z dniem 25 sierpnia 2020 r. (prezes pozwanej spółki odebrał wezwanie w dniu 11 sierpnia 2020 r. – k. 24, 25-26), należało uznać, że od dnia 26 sierpnia 2020 r. pozwana spółka pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. Mając jednakże na uwadze dyspozycję przepisu art. 321 § 1 k.p.c., czyli bezwzględne związanie sądu żądaniem pozwu, odsetki należało zasądzić od dnia 10 października 2020 r. do dnia zapłaty.

Konsekwencją orzeczenia uwzględniającego roszczenie strony powodowej w całości było obciążenie przegrywającego, tj. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., kosztami procesu w całości zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 kpc). Na podstawie art. 108 kpc Sąd pozostawił wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w wyroku.